Bölüm 3

Arapçada İsimler (Tekil - İkil - Çoğul)

öğrenme çıktıları

1 Günlük Hayatımızda Arapça 3

1 Günlük hayatta, “…kim?, …nerede?, …ne?” gibi soru ifadelerini, uygun isim, zamir ve fiillerle kullanabilme ve bu tür sorulara uygun cevapları verebilme

2 Arapçada İsimler (Merfû, Mansûb, Mecrûr)

2 Merfû, mansûb ve mecrûr kavramlarını tanıyabilme, tekil kelimelerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

3 Arapçada İkiller

3 Arapçadaki isimlerin ikil formlarını tanıyabilme, ikil isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

4 Arapçada Çoğullar

4 Arapça çoğul formlarını tanıyabilme, çoğul isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Anahtar Sözcükler الكَلِمَات المِفْتاحية: • İsim الاسم • Merfû, Mansûb, Mecrûr المَرفوع، المَنْصوب، المَجْرور • Tekil, İkil, Çoğul المُفْرد، المُثَنّى، الجَمع

GİRİŞ

مُقَدّمَة

Arapçada isimler sayılarına göre tekil, ikil ya da çoğul olabilir. İsimler cümle içindeki konumlarına göre de merfû, mansûb ya da mecrûr olarak nitelenirler. Bu nitelemeler, isimlerin son harflerinin harekelerine ya da son eklerine göre yapılır.

Sizler de bu bölümde Arapçada merfû, mansûb ve mecrûr isimleri ve bu isimlere ait ref, nasb ve cer alâmetlerini tanıyacak, tekil isimlerin ikil ve çoğul yapılışını, merfû, mansûb ve mecrûr durumlarını inceleme fırsatı bulacaksınız.

Öte yandan ikil ve çoğul isimlerin yer aldığı diyaloglarla bu isimleri fiillerle kullanmaya giriş yapacak, bazı yeni kavramlarla bu yapıları pekiştireceksiniz. Ayrıca "nereli, kim, ne" gibi soru edatlarını da yavaş yavaş tanıyacak, bu edatlar kullanılarak sorulan bazı sorulara cevap verme becerisi kazanacaksınız.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 3

العرَبِيَّة في حَياتِنا اليَوْميَّة ٣

Kahvaltı

Erkek kardeş: Günaydın.
Kız kardeş: Günaydın
Erkek kardeş: Annem nerede, çok açım.
Kız kardeş: Mutfakta.
Erkek kardeş: Kahvaltı hazır mı?
Kız kardeş: Evet, mutfakta.
Erkek kardeş: Kahvaltıda ne var anne?
Anne: Peynir, zeytin, bal, reçel, yumurta, ekmek ve çörekler.
Kız kardeş: Ne içiyoruz?
Anne: Biz çay ve kahve içiyoruz, siz ikiniz portakal suyu içiyorsunuz.
Kız kardeş: Mmm…çok lezzetli.

الفُطور

الأخ: صباح الخَيْر.
الأخت: صباح الخَيْر.
الأخ: أينَ أمّي؟ أنا جائع جِدًّا.
الأخت: هي في المَطْبَخ.
الأخ: هل الفُطور جاهز؟
الأخت: نعم، في المَطْبَخ.
الأخ: ماذا عَلى الفطور يا أمي؟
الأُمّ: جُبْن و زَيتون و عَسل و مُرَبّى وبَيْض و خُبْز و فَطائِر.
الأخت: ماذا نَشْرَبُ؟
الأُمّ: نَحْنُ نَشْرَبُ الشاي و القَهْوَة. أَنْتُما تَشْرَبانِ عَصير البُرْتُقال.
الأخت: مممم... لَذيذ جِدّاً.

مَنْ هِيَ؟

نور : مَنْ هِيَ يا علي؟
علي : هِيَ زَهْراء. هِيَ مِن لُبْنان.
نور : مَرحبًا يا زَهْراء. أنا نور. أنا أيْضًا من لبنان.
زَهْراء: مَرحبًا يا نور. أنا سَعيدة بِمَعْرِفتِكِ.
نور : فُرْصَة سعيدة.

O Kim?

Nur: O kim Ali?
Ali: O Zehra, o Lübnanlı.
Nur: Merhaba Zehra. Ben Nur, ben de Lübnanlıyım.
Zehra: Merhaba Nur. Tanıştığıma memnun oldum.
Nur: Ben de memnun oldum.

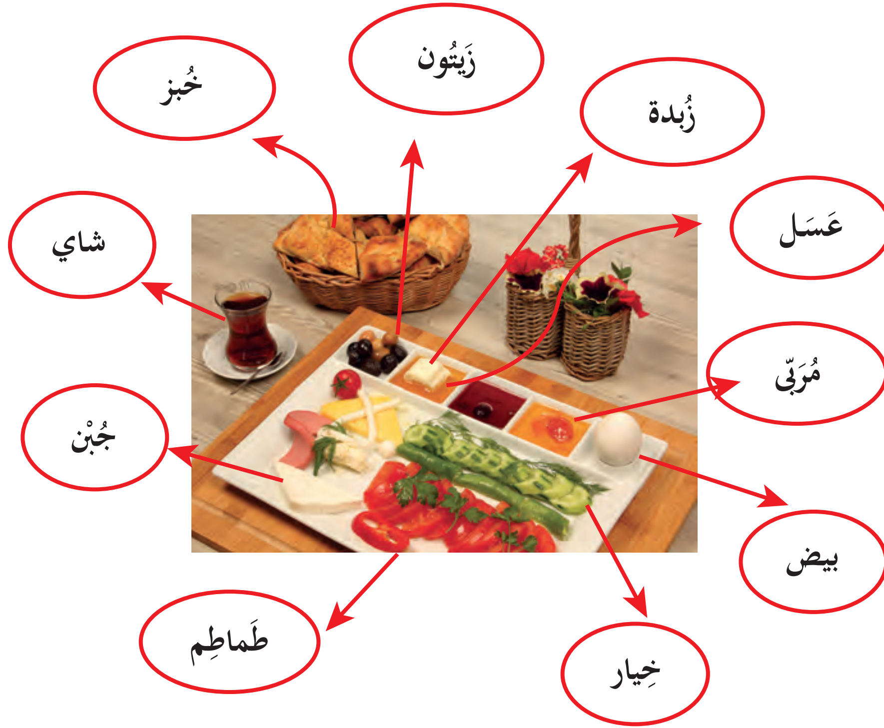

مَنْ هُما؟

مُحَمَّد: مَنْ هُما؟
سَلِيم: هُما مُعَلّمانِ من مصر.
محمد: و مَنْ هُنَّ؟
سليم: هُنَّ طالِباتٌ من العِراق.
محمد: أينَ الـمُعَلّمانِ الآن؟
سلِيم: هما في الصّفّ. و أينَ الطالباتُ؟
مُحمّد: هُنّ في الحَديقَةِ.
سليم: آه، المَطَر. أينَ الشّمسِيَّة؟
محمد: هي عَلى الطَاوِلةِ.
سليم: نَعَم، أنا أذْهَبُ إلى الحَديقةِ و معي الشّمْسِيَّة.
مُحَمّد: المَطَرَ غَزير جدًّا. هيّا نَذهَبْ.

O İkisi Kim?

Muhammet: O ikisi kim?
Selim: O ikisi Mısırlı iki öğretmen.
Muhammet: Onlar (kızlar) kim?
Selim: Onlar Iraklı kız öğrenciler.
Muhammet: İki öğretmen şimdi nerede?
Selim: O ikisi sınıfta. Kız öğrenciler nerede?
Muhammet: Onlar bahçede.
Selim: Oooo yağmur (yağıyor). Şemsiye nerede?
Muhammet: Masanın üstünde.
Selim: Evet, ben şemsiyeyle bahçeye gidiyorum.
Muhammet: Yağmur bayağı çok. Haydi gidelim.

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta, "…kim?, …nerede?, …ne?" gibi soru ifadelerini, uygun isim, zamir ve fiillerle kullanabilme ve bu tür sorulara uygun cevapları verebilme

Araştır/ Tekrarla 1

Defterinize "Kahvaltıda ne var?" ve "Ne içiyorsun?" sorularını yazınız. Daha sonra her soru için yukarıdaki resimden de faydalanarak üç farklı şekilde cevap veriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Diyaloglarda geçen zamirleri ilk bölümde geçen ayrık özne zamirleri konusu ile, fiilleri ise ikinci bölümdeki muzârî fiil çekimi konusu ile ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla karşılıklı olarak birbirinize "مَنْ هُوَ؟" sorusunu sorarak cevaplamaya çalışınız.

DİLBİLGİSİ: ARAPÇADA İSİMLER (MERFÛ, MANSÛB, MECRÛR)

القواعد: الأسماءُ (المرفوع و المنصوب والمجرور)

Herhangi bir varlığı ya da kavramı gösteren sözcüklere isim diyoruz. Arapçada isimleri kimi zaman bir cümlenin öznesi, kimi zaman nesnesi olarak, kimi zaman da bir tamlama içinde görürüz. Bir ismin hangi öge konumunda olduğunu, ismin son harfinin harekesinden veya son ekinden anlarız. Son harfin harekesi veya son ek, kelimenin cümle içindeki yerinin değişmesine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Örneğin özne konumunda olan bir isim *merfû (ref alâmetli),* nesne konumunda olan bir sözcük *mansûb (nasb alâmetli)*, harf-i cerden sonra gelen veya tamlayan durumunda olan bir sözcük *mecrûr (cer alâmetli)* olmak zorundadır. Bir başka ifadeyle, cümle içinde bir ismi merfû kullanmak suretiyle, o ismi özne olarak kullandığımızı; mansûb kullanmak suretiyle de nesne yerinde kullandığımızı göstermiş oluruz.

Kelimelerin sonlarının almış olduğu hareke veya eklerin gerekçesinin açıklanmasına i'râb (الإعراب) diyoruz. "Şu cümleyi i'râb ediniz" sorusundan anlamamız gereken "Cümleyi ögelerine ayırınız ve cümle içindeki her bir kelimenin son harfinin alması gereken harekeyi gerekçeleriyle açıklayınız" biçimindedir.

Bu kısa girişten sonra şunu söyleyelim ki, Arapçada isimler cümle içinde üç durumda bulunabilirler: Merfû (ref alâmetli), mansûb (nasb alâmetli), mecrûr (cer alâmetli)

Konuyu anlayabilmek için merfûluk (ref) alâmeti, mansûbluk (nasb) alâmeti, mecrûrluk (cer) alâmeti nedir, bunu bilmemiz gerekiyor. Önce tekil kelimelerden başlayalım.

Tekil kelimelerin i'râbı (yani merfûluk, mansûbluk ve mecrûrluk durumları) hareke ile belirlenir. Tekil bir kelimenin son harfi:

a. Merfû durumda, damme (ـُ) المعلّمُ
b. Mansûb durumda, fetha (ـَ) المعلّمَ
c. Mecrûr durumda, kesra (ـِ) المعلّمِ

ile harekelenir. Bir başka deyişle ref (merfûluk) alâmeti *damme*, nasb (mansûbluk) alâmeti *fetha*, cer (mecrûrluk) alâmeti *kesra*'dır.

İsmin sonu, belirli veya belirsiz oluşuna göre ya tek harekeli ya da tenvînli olur. Tenvîn i'râba ilişkin bir husus olmayıp, daha önce de anlatıldığı üzere ismin belirsiz oluşunun, "her hangi bir" anlamında oluşunun bir göstergesidir. Önemli olan, harekenin (tek veya çift) ne olduğudur; yani damme mi, fetha mı, ya da kesra mı olduğudur. Dolayısıyla kelime tenvînli olduğunda, i'râb yapılırken tenvîn zikredilmez; ana hareke, *alâmet* (gösterge) olarak zikredilir.

dikkat

Belirli-belirsiz (marife-nekira) isimler hakkında, s.xxi'de yer alan "İsimlerde Belirlilik" başlıklı konuyu okuyunuz.

Örneğin:

المعلّمُ : öğretmen (merfû, ref alâmeti damme)

معلّمٌ : her hangi bir öğretmen (merfû, ref alâmeti damme)

Bu konu, Arapça dilbilgisinin temelini oluşturduğu için örnek cümleler kurarak daha iyi kavramaya çalışalım. Konuya girerken de belirttiğimiz gibi, Arapçada özne olan sözcük daima merfû kullanılır. Yani bir kelimeyi cümlede özne olarak kullandığınızı, o kelimeyi merfû yaparak gösterirsiniz. Nesne olan kelime de, daima mansûb kullanılır. Harf-i cerden sonra kullanılan kelime de daima mecrûr olur.

Harf-i cerler Türkçedeki bulunma (-de, -da), ayrılma (-den, -dan), yönelme (-e, -a) durum ekleri yerinde veya “ile”, “üzerinde” gibi anlamlarda kullanılan harf veya harf öbekleridir.

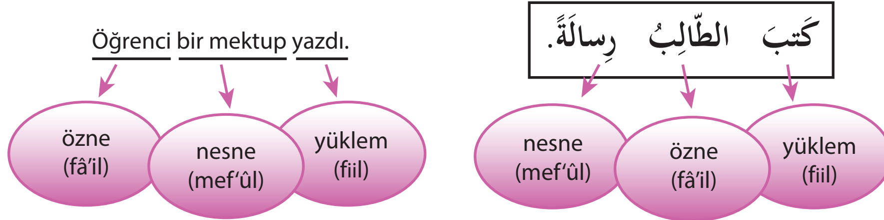
Örnek: مِنْ : -den; إلى: -e; في ,بِ : -de; على: üzerinde gibi.

Şimdi cümle örneğine geçelim ve bu cümleyi ögelerine ayıralım:

dikkat

Harf-i cerlerle ilgili ayrıntılı bilgiler 5. bölümde verilecektir.

Bu cümlenin i‘râbını şöyle yapıyoruz:

كَتَبَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطّالِبُ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

رِسالَةً : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

Bu cümlede nesneyi belirli yaparsak, anlam nasıl değişiyor, onu görelim:

كَتَبَ الطّالِبُ الرِسالَةَ. (Öğrenci mektubu yazdı.)

Bu cümlede hem özneyi hem de nesneyi belirsiz kullanırsak anlam nasıl olur, ona bakalım:

كَتَبَ طالِبٌ رِسالَةً. (Bir öğrenci bir mektup yazdı.)

Cümleyi yönelme durumunda bir dolaylı tümleç ekleyerek “Öğrenci, bir doktora bir mektup yazdı.” anlamında Arapça kullanacak olursak nasıl deriz, ona bakalım:

كَتَبَ الطّالِبُ رِسالَةً إلى طَبيبٍ.

Burada yeni söz öbeği olan (إلى طَبيبٍ)’i i‘râb edelim:

إلى : Harf-i cer

طَبيبٍ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere, tenvîn sadece belirsizlik göstergesidir. İ‘râbda alâmet aranırken sadece ana harekeye bakılır; çünkü tenvîn, ya iki damme’dir, ya iki fetha’dır, ya da iki kesra’dır. Bu harekelerin iki veya tek olmasının önemi yoktur.

Öğrenme Çıktısı

2 Merfû, mansûb ve mecrûr kavramlarını tanıyabilme, tekil kelimelerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 2

Aşağıdaki sözcüklerin merfû, mansûb veya mecrûrluk durumlarını yanlarına yazınız.

مُعَلِّمٍ ....
مَدْرَسَةٌ ....
الدَّفْتَرَ ....
الشَّجَرَةِ ....
الحَدِيقَةُ ....
البَيْتُ ....
بَيْتًا ....
قَلَمٌ ....
السَّيَّارَةِ ....
الكِتابَ ....

İlişkilendir/ Karşılaştır

Bu bölümde gördüğünüz merfû, mansûb ve mecrûr kavramlarını dört ve beşinci bölümlerde anlatılan Fiil ve İsim Cümlesinin ögelerinin i'râb durumları ile ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arkadaşlarınızla karşılıklı Arapça kelimeleri birbirinize söyleyerek bu kelimeleri merfû, mansûb ve mecrûr şekillere getiriniz.

ARAPÇADA İKİLLER

المُثَنَّى

Arapçada bir sözcük sonuna (ـانِ) ***âni*** veya (ـَيْنِ) ***eyni*** eki alarak ikile dönüştürülür. Eğer kelime kapalı te (dişil te'si) ile bitiyorsa kapalı te açılır, sonra bu ekler kullanılır. Kelime cümle içerisinde merfûluğu gerektiren bir konumdaysa (ـانِ) ***âni*** eki, mansûb veya mecrûr konumdaysa (ـَيْنِ) ***eyni*** eki alır. İkillerde ref alâmeti elif (ا), nasb ve cer alâmeti ye (ي)'dir. Nûn (ن) her üç durumun ortak harfi olduğundan belirleyici etkisi yoktur, alâmette zikredilmez.

İkil (eril)		Tekil	
مُسْلِمانِ	انِ +	مُسْلِمٌ	**Merfû**
مُسْلِمَيْنِ	ـَيْنِ +	مُسْلِمًا	**Mansûb**
مُسْلِمَيْنِ	ـَيْنِ +	مُسْلِمٍ	**Mecrûr**

Örnek Eril:

- **Merfû**

طالِبٌ ← طالِبانِ

Ref alâmeti sondaki damme

Ref alâmeti elif (ا), çünkü ikil

طالِب

طالِبَانِ

- **Mansûb**

طالِباً ← طالِبَيْنِ

Nasb alâmeti sondaki fetha

Nasb alâmeti ye (ي), çünkü ikil

- **Mecrûr**

طالِبٍ ← طالِبَيْنِ

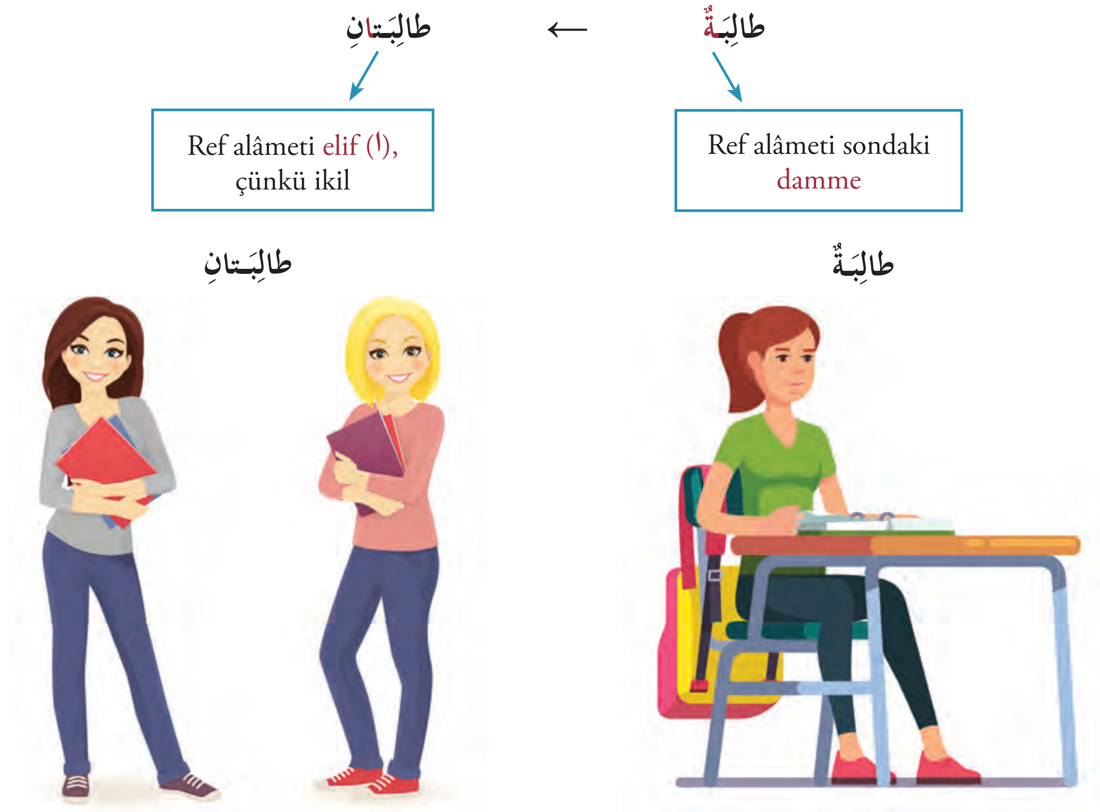
Cer alâmeti sondaki kesra

Cer alâmeti ye (ي), çünkü ikil

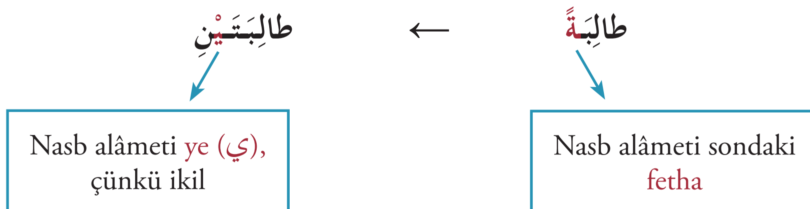
Örnek Dişil:

İkil (dişil)		Tekil	
مُسْلِمَتانِ	ان +	مُسْلِمَةٌ	Merfû
مُسْلِمَتَيْنِ	ـَيْنِ +	مُسْلِمَةً	Mansûb
مُسْلِمَتَيْنِ	ـَيْنِ +	مُسْلِمَةٍ	Mecrûr

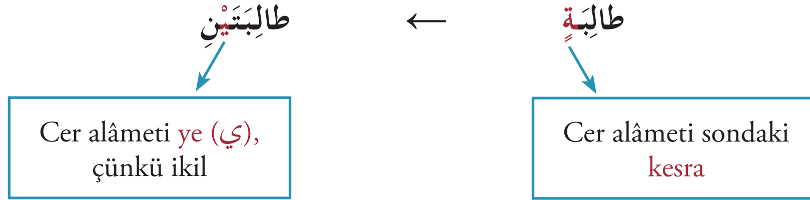
- **Merfû**

- **Mansûb**

- **Mecrûr**

dikkat

! Bir isme اِنِ veya ـيْنِ ekleri getirildiğinde, eklerden önceki harfin harekesinin hep fethaya (ـَ) dönüşmüş olduğunu fark ediniz!

! Tekil isimlerin i'râbının hareke ile yapıldığını (yani merfû, mansûb veya mecrûrluk alametinin damme, fetha veya kesra harekeleri olduğunu), ancak ikil kelimelerin i'râbının ise hareke yerine harf ile yapıldığını (yani merfû, mansûb veya mecrûrluk alametinin elif veya ye olduğunu) fark ediniz!

Öğrenme Çıktısı

3 Arapçadaki isimlerin ikil formlarını tanıyabilme, ikil isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 3

Aşağıdaki kelimelerin, ikil formlarının merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini yazınız.

مَدْرَسَة , دَفْتَر , بَيْت , كِتاب , مُعَلِّم

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Bakara Sûresi" 282. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayette geçen ikil kelimelere ve bu kelimelerin farklı i'râb durumlarına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla birbirinize tekil kelimeler söyleyerek (merfû, mansûb ve mecrûr durumda) karşılıklı olarak ikile çeviriniz.

ARAPÇADA ÇOĞULLAR

الجَمع

Arapçada çoğullar üçe ayrılırlar.

1. Düzenli Eril Çoğul
2. Düzenli Dişil Çoğul
3. Düzensiz Çoğul (Cem‘u’t-Teksîr)

Şimdi sırasıyla bu çoğul çeşitlerini inceleyelim:

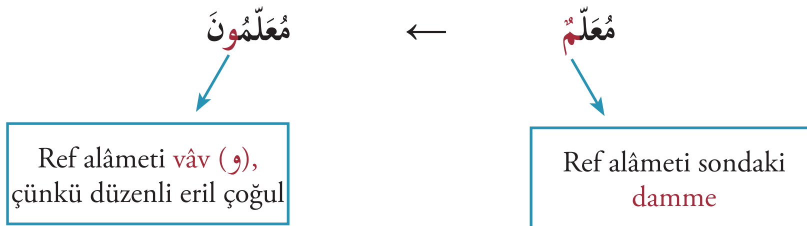
Düzenli Eril Çoğul

Düzenli eril çoğul, tekil ismin sonuna (ـُونَ) ***ûne*** veya (ـِينَ) ***îne*** ekleri getirilerek yapılır. Merfû durumda (ـُونَ), mansûb ve mecrûr durumda (ـِينَ) getirilir. Düzenli eril çoğulun mansûb ve mecrûr hâlinin eki olan (ـِينَ)’nin ikil kelimenin mansûb ve mecrûr hâlinin eki olan (ـَيْنِ)’den okunuş bakımından farklı olduğuna dikkat ediniz. Biri …*eyni* iken, diğeri …*îne*’dir.

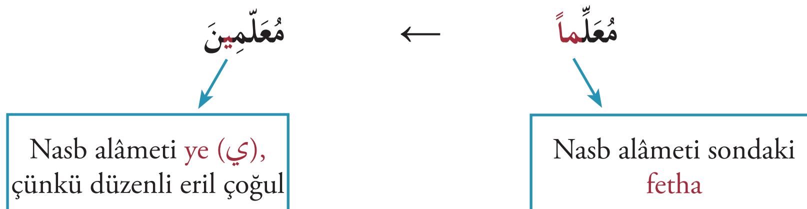
Düzenli Eril Çoğul		Tekil	
مُسْلِمُونَ	ونَ +	مُسْلِمٌ	**Merfû**
مُسْلِمِينَ	ينَ +	مُسْلِمًا	**Mansûb**
مُسْلِمِينَ	ينَ +	مُسْلِمٍ	**Mecrûr**

Örnek:

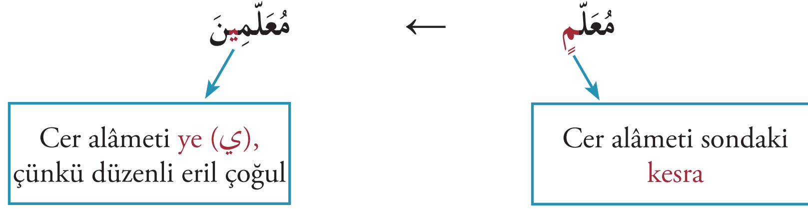
- **Merfû**

- **Mansûb**

- **Mecrûr**

Sonuç olarak düzenli eril çoğulların merfû durumda ref alâmeti ***vâv;*** mansûb ve mecrûr durumda nasb veya cer alâmeti ***ye*** harfidir.

dikkat
Tekil kelimelerde i'râbın (merfûluk, mansûbluk veya mecrûrluk alâmetlerinin) hareke ile; ikil ve düzenli eril çoğulda ise harf ile olduğunu fark ediniz.

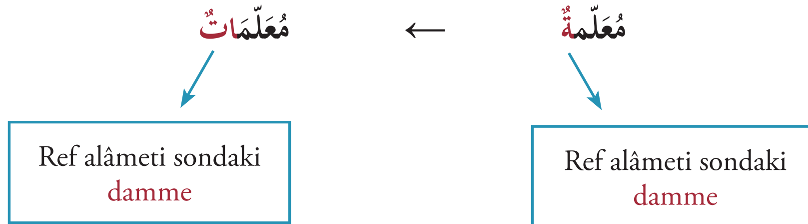
Düzenli Dişil Çoğul

Dişil sözcüğün sonuna (ات...)…***ât*** eki getirilerek yapılan çoğuldur. Eğer sözcük dişil te'si ile bitiyorsa, önce kelimenin sonundaki dişil te'si atılır, sonra (ات) eki getirilir.

Düzenli Dişil Çoğul		Tekil	
مُسْلِمَاتٌ	اتٌ +	مُسْلِمَةٌ	**Merfû**
مُسْلِماتٍ	اتٍ +	مُسْلِمَةً	**Mansûb**
مُسْلِماتٍ	اتٍ +	مُسْلِمَةٍ	**Mecrûr**

Örnek

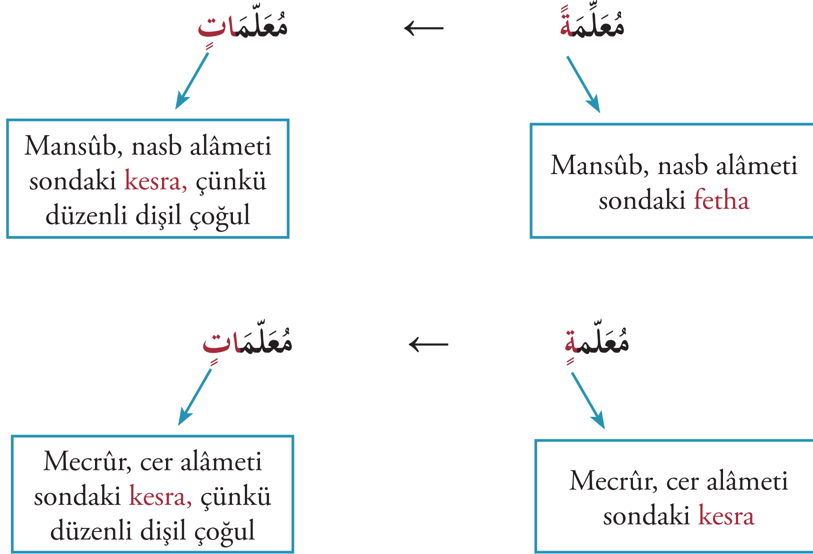
- **Merfû**

- **Mansûb - Mecrûr**

Düzenli dişil çoğulların i'râbının, tıpkı tekil kelimelerde olduğu gibi hareke ile olduğunu fark etmiş olmalısınız. Ancak, tekil kelimelerden farklı olarak, düzenli dişil çoğullar hiçbir zaman fetha ile harekelenmezler. Fetha yerine kesra ile harekelenirler. Kısaca söyleyecek olursak: Düzenli dişil çoğulların ref alâmeti damme, nasb ve cer alâmeti kesradır.

Örneğin kelimenin tekil biçimi mansûb durumda مُعَلِّمَةً (fetha ile mansûb) ve mecrûr durumda مُعَلِّمَةٍ (kesra ile mecrûr) iken; çoğul biçimi hem mansûb durumda, hem de mecrûr durumda مُعَلِّماتٍ şeklinde gelmektedir.

Yukarıdaki örnekte مُعَلّمَاتٍ kelimesinin hem mansûb, hem de mecrûr durumda aynı olduğunu gördük. Peki bu kelimenin mansûb veya mecrûr olduğuna nasıl karar vereceğiz? Elbette cümle içindeki konumuna göre. Birkaç örnekte bunu görelim:

وَجَدَ الطّبيبُ المعلّماتِ في الموقفِ. (Doktor, kadın öğretmenleri durakta buldu.)

وَجَدَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطّبيبُ : Özne (fâ'il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

المعلماتِ : Nesne (mef'ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

في : Harf-i cer

الموقفِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

أخَذَ الطالبُ الكتابَ من المعلماتِ. (Öğrenci, kitabı kadın öğretmenlerden aldı.)

أخَذَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطالبُ : Özne (fâ'il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الكتابَ : Nesne (mef'ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

من : Harf-i cer

المعلّماتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

الكِتاب

merfû hali: الكِتَابُ
mansûb hali: الكِتَابَ
mecrûr hali: الكِتَابِ

المُعلّم

merfû hali: المُعَلِّمُ
mansûb hali: المُعَلِّمَ
mecrûr hali: المُعَلِّمِ

المُعَلّمان

merfû hali: المُعَلِّمَانِ
mansûb hali: المُعَلِّمَيْنِ
mecrûr hali: المُعَلِّمَيْنِ

المُعَلّمون

merfû hali: المُعَلِّمُونَ
mansûb hali: المُعَلِّمِينَ
mecrûr hali: المُعَلِّمِينَ

المُعَلّمات

merfû hali: المُعَلِّمَاتُ
mansûb hali: المُعَلِّمَاتِ
mecrûr hali: المُعَلِّمَاتِ

dikkat

Arapçada ikil isimler ve düzenli eril çoğullar, başlarında ال takısı olmadığında da asla tenvîn almazlar.

İkil ve düzenli çoğul formlarını merfû, mansûb ve mecrûr durumda eril ve dişil olmak üzere aşağıdaki tabloda inceleyelim.

Çoğul	İkil	Tekil	
مُعَلِّمُونَ	مُعَلِّمانِ	مُعَلِّمٌ	Eril (Merfû)
مُعَلِّماتٌ	مُعَلِّمَتانِ	مُعَلِّمَةٌ	Dişil (Merfû)
مُعَلِّمِينَ	مُعَلِّمَيْنِ	مُعَلِّماً	Eril (Mansûb)
مُعَلِّماتٍ	مُعَلِّمَتَيْنِ	مُعَلِّمَةً	Dişil (Mansûb)
مُعَلِّمِينَ	مُعَلِّمَيْنِ	مُعَلِّمٍ	Eril (Mecrûr)
مُعَلِّماتٍ	مُعَلِّمَتَيْنِ	مُعَلِّمَةٍ	Dişil (Mecrûr)

Düzensiz Çoğul (Cem‘u't-Teksîr)

Düzensiz çoğullar, adından da anlaşılacağı üzere, belli bir kuralı olmayan çoğullardır. Bu çoğulların i‘râbı tıpkı tekil kelimelerin i‘râbı gibidir; yani hareke ile olup merfû durumda damme ile, mansûb durumda fetha ile, mecrûr durumda kesra ile harekelenirler.

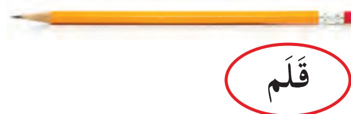
Düzensiz çoğullar *âkil* (akıl sahibi olanlara ilişkin) ve *gayrı âkil* (akıl sahibi olmayanlara ilişkin) çoğullar olmak üzere ikiye ayrılır. Âkil olan çoğullar insanlara özgü isimlerin düzensiz çoğullarıdır (kadın, erkek, çocuk gibi). Gayrı âkil çoğullar ise insan dışındaki, akıl sahibi olmayan varlıklara ait çoğullardır (bitki, hayvan, eşya isimleri gibi).

Aşağıdaki tablolarda bu türlere giren çoğullara örnekler verilmektedir.

Arapçada çoğul formu düzensiz olan *gayrı âkil eril* isimlerden bazıları aşağıda verilmiştir.

	Düzensiz (Kırık) Çoğul	Tekil	
Kalemler	أَقْلام	قَلَم	**Kalem**
Kitaplar	كُتُب	كِتاب	**Kitap**
Defterler	دَفاتِر	دَفْتَر	**Defter**
Balıklar	أَسْماك	سَمَك	**Balık**
Camiler	مَساجِد	مَسْجِد	**Cami**
Evler	بُيوت	بَيْت	**Ev**
Yollar	طُرُق	طَرِيق	**Yol**
Masalar	مَكاتِب	مَكْتَب	**Masa**
Aylar	أَشْهُر	شَهْر	**Ay**
Paralar	نُقود	نَقد	**Para**
Zarflar	ظُروف	ظَرْف	**Zarf**
Köpekler	كِلاب	كَلْب	**Köpek**
Develer	جِمال	جَمَل	**Deve**
Anahtarlar	مَفاتيح	مِفْتاح	**Anahtar**
Pencereler	شَبابيك	شُبّاك	**Pencere**
İsimler	أَسْماء	إِسْم	**İsim**
Fincanlar	فناجين	فِنْجان	**Fincan**
Bardaklar	أَكْواب	كُوب	**Bardak**
Kapılar	أَبْواب	باب	**Kapı**
Koltuklar, sıralar	مَقاعِد	مَقْعَد	**Koltuk, sıra**

Arapçada çoğul formu düzensiz olan *gayrı âkil dişil* isimlerden bazıları aşağıda verilmiştir.

	Düzensiz (Kırık) Çoğul	Tekil	
Odalar	غُرَف	غُرْفَة	Oda
Okullar	مَدارِس	مَدْرَسَة	Okul
Çantalar	حَقائِب	حَقِيبَة	Çanta
Gemiler	سُفُن	سَفِينَة	Gemi
Ağaçlar	أشْجار	شَجَرَة	Ağaç
Deliller	حُجَج	حُجَّة	Delil
Mesajlar, mektuplar	رَسائِل	رِسالَة	Mesaj, mektup
Ödüller	جَوائِز	جائِزَة	Ödül
Şehirler	مُدُن	مَدِينَة	Şehir
Pencereler	نَوافِذ	نافِذَة	Pencere
Bahçeler	حَدائِق	حَدِيقَة	Bahçe
Cetveller	مَساطِر	مِسْطَرَة	Cetvel
Çiçekler	أزْهار	زَهْرَة	Çiçek

Aşağıdaki tabloda da âkil olan eril ve dişil isimlerden bazıları sıralanmaktadır.

Adamlar	رِجال	رَجُل	Adam
Erkek çocuklar	أوْلاد	وَلَد	Erkek çocuk
Çocuklar	أطْفال	طِفْل	Çocuk
Bilginler	عُلَماء	عالِم	Bilgin
Yabancılar	غُرَباء	غَريب	Yabancı
Yakınlar	أَقْرِباء	قَريب	Yakın
Yazarlar	كُتّاب	كاتِب	Yazar
Şairler	شُعَراء	شاعِر	Şair
Misafirler	ضُيوف	ضَيْف	Misafir
Kızlar	بَنات	بِنْت	Kız
Öğrenciler	طُلّاب	طالِب	Öğrenci
Cahiller	جُهَلاء	جاهِل	Cahil
Fakirler	فُقَراء	فَقير	Fakir
Öğrenciler	تَلامِيذ	تِلْمِيذ	Öğrenci
Krallar	مُلوك	مَلِك	Kral
Kadınlar	نِساء	اِمْرَأة	Kadın

dikkat

اِمْرَأة kelimesinin çoğulu bir istisna olarak نِساء şeklinde farklı bir kelimedir.

نِساء

اِمْرَأة

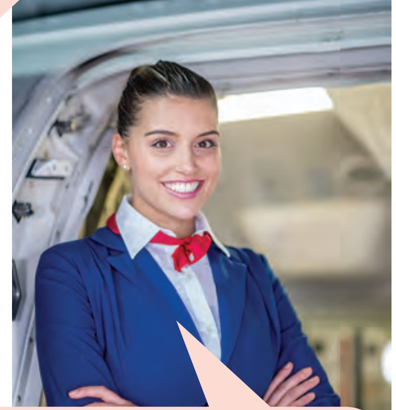

مَرحبًا أَنَا زَينب. أنَا من تُرْكِيا.
أنا مُضيفَة. أَعْملُ فِي الطائرة.
Merhaba, Ben Zeynep,
Türküm. Ben bir hostesim.
Uçakta çalışıyorum.

مَرحبًا أَنا أَسْماء. أنَا من الأَرْدن.
أنا مُضيفَة. أَعْملُ فِي الطائرة.
Merhaba, Ben Esma,
Ürdünlüyüm. Ben bir hostesim.
Uçakta çalışıyorum.

مَرحبًا أَنا عَبير. أنَا من الجَزائر.
أنا مُضيفَة. أَعْمَلُ فِي الطائرة.
Merhaba, Ben Abîr,
Cezayirliyim. Ben bir hostesim.
Uçakta çalışıyorum.

هَلْ هُنَّ مُضيفات؟
Onlar hostes mi?

نَعَم، هُنَّ مُضِيفات.
Evet, onlar hostes.

هَلْ هُنَّ يَعْمَلْنَ فِي المَطار ؟
Havaalanında mı çalışıyorlar?

لا، هُنَّ يَعْمَلنَ في الطائِرات.
Hayır, uçaklarda çalışıyorlar.

ما جنْسيّاتُهُنّ؟
Uyrukları nedir?

عَبير جَزائِريّة. أسماء أُرْدُنيّة و زَيْنب تُرْكيّة.
Abîr Cezayirli, Esma Ürdünlü, Zeynep Türktür.

Öğrenme Çıktısı

4 Arapça çoğul formlarını tanıyabilme, çoğul isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 4

الـمُسْلِم (Müslüman) kelimesinin düzenli eril çoğul ve düzenli dişil çoğulunu merfû, mansûb ve mecrûr formda bularak yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Ahzâb Sûresi" 35. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayette geçen çoğulları tespit ediniz ve ne çeşit çoğul olduklarını fark ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla birbirinize tekil kelimeler söyleyerek karşılıklı olarak çoğula çeviriniz.

alıştırmalar

التَدْريبات

1- Aşağıdaki sözcüklerin ikillerini merfû, mansûb ve mecrûr halde eril ve dişil olarak yandaki kutucuklara yazınız.

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
			كاتِبٌ
			كاتِبَةٌ
			نافِذَةٌ
			قَلَمٌ
			شَجَرَةٌ
			مَكْتَبٌ
			كُرْسِيٌّ
			دَفْتَرٌ
			سَيّارَةٌ

2- Aşağıdaki sözcüklerin düzenli eril veya düzenli dişil formunda gelen çoğullarını merfû, mansûb ve mecrûr halde yandaki kutucuklara yazınız.

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
			مُخْلِصٌ
			مُخْلِصَةٌ
			مُهَنْدِسٌ
			مُهَنْدِسَةٌ
			مُديرٌ
			مُديرَةٌ
			مُتَعَلِّمٌ
			مُتَعَلِّمَةٌ
			مُجْتَهِدٌ
			مُجْتَهِدَةٌ

3- Aşağıdaki sözcüklerin düzensiz çoğullarını yanlarına yazınız.

ضَيْف:.................. حَقيبَة:..................

عا لِم:.................. دَفْتَر:..................

امرَأة:.................. مَدِينَة:..................

طَريق:.................. كِتاب:..................

اِسم:.................. رَجُل:..................

4- Aşağıdaki Arapça cümleleri; karşılarında verilen anlam çıkacak şekilde harekeleyiniz ve i‘râb ediniz.

وَجَدَ الطّبيب المريض في الموقف. (Doktor, hastayı durakta buldu.)

وَجَدَ ....

الطّبيب ....

المريض ....

في ....

الموقف ....

وَجَدَ المعلم الطبيب في الموقف. (Öğretmen, doktoru durakta buldu.)

وَجَدَ ....

المعلم ....

الطبيب ....

في ....

الموقف ....

سَمِعَ الطالب الخبر في المدرسة. (Öğrenci, haberi okulda duydu.)

سَمِعَ ....

الطالب ....

الخبر ....

في ....

المدرسة ....

شَرِبَ القهوة مريض. (Kahveyi bir hasta içti.)

شَرِبَ ....

القهوة ....

مريض ....

5- Aşağıdaki cümlelerin i‘râbını yapınız.

زارَ الوزيرُ الجامِعاتِ. (Bakan, üniversiteleri ziyaret etti.)

زارَ ....

الوزيرُ ....

الجامِعاتِ ....

كَتَبَ الطالبُ رِسالةً إلى المعلّماتِ. (Öğrenci, kadın öğretmenlere bir mektup yazdı.)

كَتَبَ ....

الطالبُ ....

رِسالةً ....

إلى ....

المعلّماتِ ....

عَرَفَ الطبيبُ المُمَرِّضاتِ. (Doktor, hemşireleri tanıdı.)

عَرَفَ ....

الطبيبُ ....

المُمَرِّضاتِ ....

أخَذَ الطبيبُ من المُمَرِّضاتِ الدواءَ. (Doktor, ilacı hemşirelerden aldı.)

أخَذَ ....

الطبيبُ ....

مِنْ ....

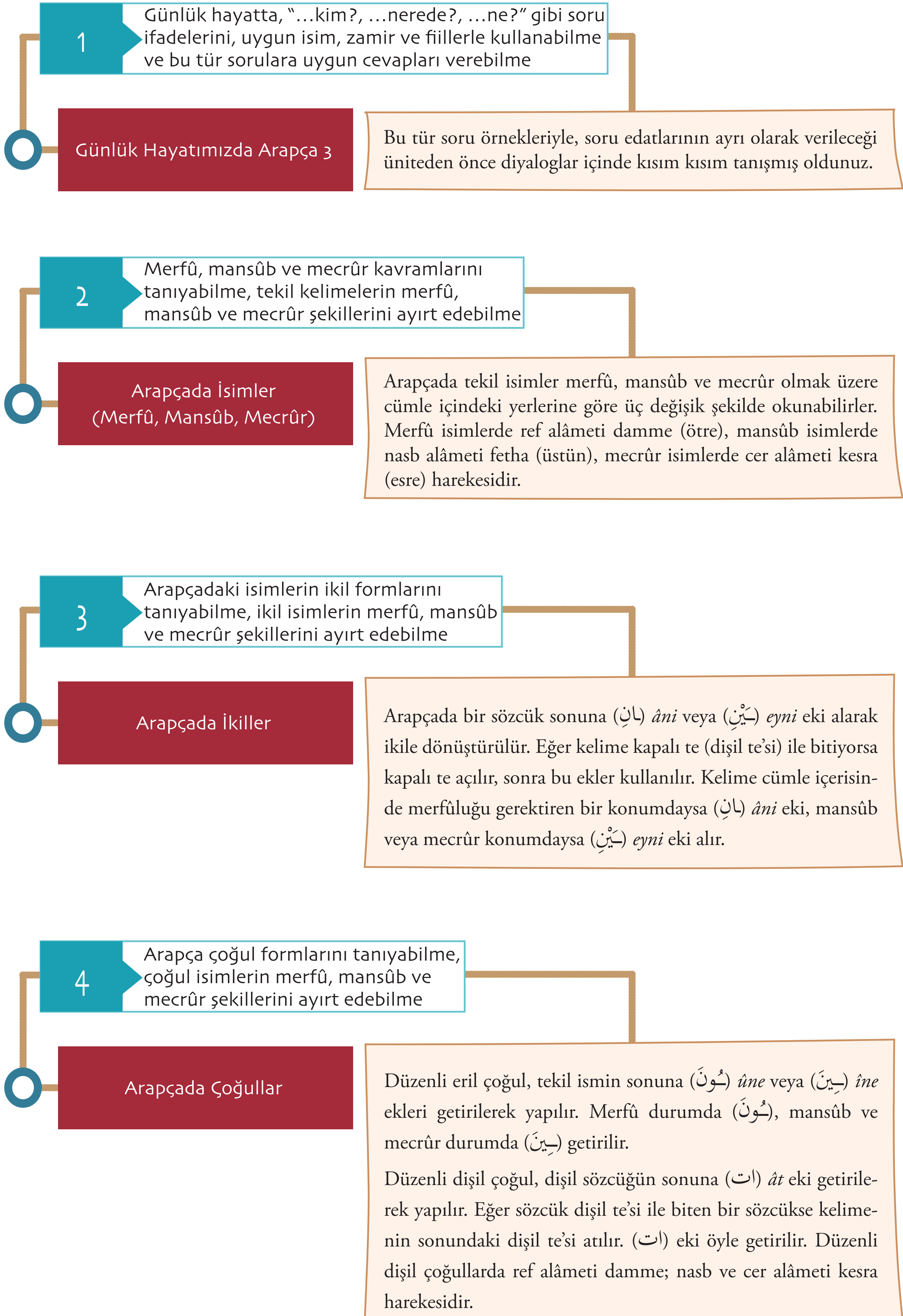
المُمَرِّضاتِ ....

الدواءَ ....

6- Aşağıdaki metni okuyunuz. Metindeki ikil ve çoğul isim ve fiilleri belirleyiniz.

أحمد و محمد صَديقانِ. هما طالِبانِ في الجامِعة و يَذْهَبان عادةً إلى الدّرسِ مَعًا. اليوم ذَهَبا معًا إلى الكلّيّة
و دَخَلا الصّفَّ و جلسا على مَقْعَدِهما ثُمّ حَضَرَتْ الطالباتُ إلى الصّف و جَلَسْنَ على مقاعدهنّ.
بَعْدَ الدّرسِ خَرَجَ الطُّلّابُ و الطَّالِباتُ من الصّفّ و ذَهَبوا إلى المَقْصَف و شَرِبوا الشّاي و دَرَسوا
مَعاً. وفي المساء رَجَعوا إلى بُيوتهم.

Ahmet ve Muhammet iki arkadaştır. O ikisi üniversitede öğrencidir. Derse genellikle birlikte giderler. Bugün ikisi fakülteye birlikte gitti ve sınıfa girdiler. Sıralarına oturdular. Sonra sınıfa kız öğrenciler geldiler ve sıralarına oturdular. Dersten sonra erkek öğrenciler ve kız öğrenciler sınıftan çıktılar ve kantine gittiler. Çay içtiler ve birlikte ders çalıştılar. Akşam evlerine döndüler.

1 Günlük hayatta, "…kim?, …nerede?, …ne?" gibi soru ifadelerini, uygun isim, zamir ve fiillerle kullanabilme ve bu tür sorulara uygun cevapları verebilme

Günlük Hayatımızda Arapça 3

Bu tür soru örnekleriyle, soru edatlarının ayrı olarak verileceği üniteden önce diyaloglar içinde kısım kısım tanışmış oldunuz.

2 Merfû, mansûb ve mecrûr kavramlarını tanıyabilme, tekil kelimelerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Arapçada İsimler (Merfû, Mansûb, Mecrûr)

Arapçada tekil isimler merfû, mansûb ve mecrûr olmak üzere cümle içindeki yerlerine göre üç değişik şekilde okunabilirler. Merfû isimlerde ref alâmeti damme (ötre), mansûb isimlerde nasb alâmeti fetha (üstün), mecrûr isimlerde cer alâmeti kesra (esre) harekesidir.

3 Arapçadaki isimlerin ikil formlarını tanıyabilme, ikil isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Arapçada İkiller

Arapçada bir sözcük sonuna (ـانِ) *âni* veya (ـيْنِ) *eyni* eki alarak ikile dönüştürülür. Eğer kelime kapalı te (dişil te'si) ile bitiyorsa kapalı te açılır, sonra bu ekler kullanılır. Kelime cümle içerisinde merfûluğu gerektiren bir konumdaysa (ـانِ) *âni* eki, mansûb veya mecrûr konumdaysa (ـيْنِ) *eyni* eki alır.

4 Arapça çoğul formlarını tanıyabilme, çoğul isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Arapçada Çoğullar

Düzenli eril çoğul, tekil ismin sonuna (ـُونَ) *ûne* veya (ـِينَ) *îne* ekleri getirilerek yapılır. Merfû durumda (ـُونَ), mansûb ve mecrûr durumda (ـِينَ) getirilir.

Düzenli dişil çoğul, dişil sözcüğün sonuna (ـات) *ât* eki getirilerek yapılır. Eğer sözcük dişil te'si ile biten bir sözcükse kelimenin sonundaki dişil te'si atılır. (ـات) eki öyle getirilir. Düzenli dişil çoğullarda ref alâmeti damme; nasb ve cer alâmeti kesra harekesidir.

1 Aşağıdaki isimlerden hangisi merfûdur?

A. طالِباً B. مُعَلِّمٍ C. مُدَرِّسٌ

D. مُعَلِّماً E. الْمُعَلِّمَ

2 مَنْ هو؟ ifadesinin cevabı olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. هِيَ نور. B. هما سليم و كريم. C. أنتَ أحمد.

D. اسمها زينب. E. هُو علي.

3 طالِبٌ sözcüğünün ikil durumda mansûb olarak eril ve dişil formu aşağıdaki şıklardan hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. طالِبَيْنِ / طالِبَتَيْنِ B. طالِبانِ / طالِبَتانِ

C. طالِبٌ / طالِبَةٌ D. طالِبٍ / طالِباتٍ

E. طالبَيْنِ / طالِباتٍ

4 Aşağıdakilerden hangisi ikil **değildir?**

A. قَلَمانِ B. مُعَلّمونَ C. طَبيبَيْنِ

D. طالِبَتانِ E. مُدَرِّسَتَيْنِ

5 Arapçada çoğulla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Arapçada çoğullar cem‘ sözcüğü ile karşılanırlar.
B. Hem eril hem dişilde düzenli çoğul formu bulunur.
C. Düzensiz çoğulların diğer adı “cem‘u’t-teksîr” dir.
D. Düzenli çoğulların merfû, mansûb ve mecrûr halleri vardır.
E. Düzensiz çoğullar sadece merfû halde kullanılırlar.

6 “Öğrenci dersi yazdı.” cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. كَتَبَ الطّالبُ الدّرْسُ.
B. كَتَبَ الطّالبُ الدَّرسَ.
C. كَتَبَ الطالبِ الدرسَ.
D. كَتَبَ الطالبُ الدّرسِ.
E. كَتَبَ الطّالبَ الدّرسُ.

7 Aşağıdaki Arapça cümlenin Türkçe karşılığı seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

أخَذَ الوَلَدُ المِفْتاحَ من المعَلّماتِ.

A. Kadın öğretmenler erkek çocuktan anahtarı aldı.
B. Anahtarı erkek çocuk erkek öğretmenlerden aldı.
C. Erkek çocuk anahtarı öğretmenden aldı.
D. Erkek çocuk anahtarı kadın öğretmenlerden aldı.
E. Erkek çocuk öğretmenlerden bir anahtar aldı.

8 مُدَرّس sözcüğünün ikil formda merfû, mansûb ve mecrûr halleri aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. مُدَرّسانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسَيْنِ
B. مُدَرّسانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسِينَ
C. مُدَرّستانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسَيْنِ
D. مُدَرّستَيْنِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسِينَ
E. مُدَرّسانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسونَ

9 Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde طَبِيبَة sözcüğünün çoğul formda merfû, mansûb ve mecrûr halleri doğru olarak verilmiştir?

A. طَبيباتٌ / طبيبتانِ / طبيبتانِ
B. طبيبتانِ / طَبيبَيْنِ / طَبيباتٍ
C. طَبيباتٌ / طبيباتٍ / طَبيباتٍ
D. طبيباتٌ / طابيبَتانِ / طبيبَةٍ
E. طَبيباتٌ / طبيباتِ / طَبيبَتانِ

10 Aşağıdakilerden hangisi bir yiyecek ismi değildir?

A. خُبْزٌ B. جُبْنٌ

C. مُرَبّى D. كَلْبٌ

E. عَسَلٌ

1. C	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İsimler (Merfû, Mansûb, Mecrûr)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. E	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 3" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. A	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İkil" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. B	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İkil" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. E	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada Çoğul" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. B	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İsimler (Merfû, Mansûb, Mecrûr)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. D	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada Çoğul" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. A	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İkil" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. C	Yanıtınız yanlış ise "Düzenli Dişil Çoğul" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. D	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 3" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

3 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 2

مُعَلِّمٍ : mecrûr	مَدْرَسَةٌ : merfû	الدَّفْتَرَ : mansûb	الشَّجَرَةِ : mecrûr
الحَدِيقَةُ : merfû	البَيْتُ : merfû	بَيْتًا : mansûb	قَلَمٌ : merfû
السَّيَّارَةِ : mecrûr	الكِتَابَ : mansûb		

Araştır 3

مُعَلِّمَانِ (merfû)	مُعَلِّمَيْنِ (mansûb-mecrûr)
مَدْرَسَتَانِ (merfû)	مَدْرَسَتَيْنِ (mansûb-mecrûr)
دَفْتَرَانِ (merfû)	دَفْتَرَيْنِ (mansûb-mecrûr)
بَيْتَانِ (merfû)	بَيْتَيْنِ (mansûb-mecrûr)
كِتَابَانِ (merfû)	كِتَابَيْنِ (mansûb-mecrûr)

Araştır 4

مُسْلِمُونَ (merfû)	مُسْلِمِينَ (mansûb-mecrûr)
مُسْلِمَاتٌ (merfû)	مُسْلِمَاتٍ (mansûb-mecrûr)

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
كاتِبَيْنِ	كاتِبَيْنِ	كاتِبانِ	كاتب
كاتِبَتَيْنِ	كاتِبَتَيْنِ	كاتِبَتانِ	كاتِبَةٌ
نافِذَتَيْنِ	نافِذَتَيْنِ	نافِذَتانِ	نافذة
قَلَمَينِ	قَلَمَينِ	قَلَمانِ	قَلَمٌ
شَجَرَتَيْنِ	شَجَرَتَيْنِ	شَجَرَتانِ	شَجَرَة
مَكْتَبَيْنِ	مَكْتَبَيْنِ	مَكْتَبانِ	مَكْتَب
كُرْسِيَّيْنِ	كُرْسِيَّيْنِ	كُرْسِيّانِ	كُرْسِيّ
دَفْتَرَيْنِ	دَفْتَرَيْنِ	دَفْتَرانِ	دَفْتَر
سَيّارَتَيْنِ	سَيّارَتَيْنِ	سَيّارَتانِ	سَيّارَة

Alıştırma 2

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
مُخْلِصِينَ	مُخْلِصِينَ	مُخْلِصونَ	مُخْلِصٌ
مُخْلِصاتٍ	مُخْلِصاتٍ	مُخْلِصاتٌ	مُخْلِصَةٌ
مُهَنْدِسِينَ	مُهَنْدِسِينَ	مُهَنْدِسونَ	مُهَنْدِسٌ
مُهَنْدِساتٍ	مُهَنْدِساتٍ	مُهَنْدِساتٌ	مُهَنْدِسَةٌ
مُدِيرِينَ	مُدِيرِينَ	مُدِيرونَ	مُدِيرٌ
مُدِيراتٍ	مُدِيراتٍ	مُدِيراتٌ	مُدِيرَةٌ
مُتَعَلِّمِينَ	مُتَعَلِّمِينَ	مُتَعَلِّمونَ	مُتَعَلِّمٌ
مُتَعَلِّماتٍ	مُتَعَلِّماتٍ	مُتَعَلِّماتٌ	مُتَعَلِّمَةٌ
مُجْتَهِدِينَ	مُجْتَهِدِينَ	مُجْتَهِدونَ	مُجْتَهِدٌ
مُجْتَهِداتٍ	مُجْتَهِداتٍ	مُجْتَهِداتٌ	مُجْتَهِدَةٌ

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 3

ضَيف: ضُيوف	حَقيبَة: حَقائِب
عالِم: عُلَماء	دَفْتَر: دَفاتِر
إِمرَأة: نِساء	مَدِينَة: مُدُن
طَريق: طُرُق	كِتاب: كُتُب
اِسم: أَسْماء	رَجُل: رِجال

Alıştırma 4

وَجَدَ الطّبيبُ المريضَ في الموقفِ. (Doktor, hastayı durakta buldu.)

وَجَدَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطّبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

المريضَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

في : Harf-i cer

المَوْقِفِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

وَجَدَ المُعَلِّمُ الطَّبيبَ في المَوْقِفِ. (Öğretmen, doktoru durakta buldu.)

وَجَدَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

المُعَلّمُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الطَّبيبَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

في : Harf-i cer

المَوْقِفِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

سَمِعَ الطالِبُ الخَبَرَ في المَدْرَسَةِ. (Öğrenci, haberi okulda duydu.)

سَمِعَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطالِبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الخبَرَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

في : Harf-i cer

المَدرسةِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

شَرِبَ القَهْوَةَ مَريضٌ. (Kahveyi bir hasta içti.)

شَرِبَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

القهوةَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

مريضٌ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

زارَ الوزيرُ الجامِعاتِ. (Bakan, üniversiteleri ziyaret etti.)

زارَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الوزيرُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الجامِعاتِ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

كَتَبَ الطالبُ رِسالةً إلى المعلّماتِ.

(Öğrenci, kadın öğretmenlere bir mektup yazdı.)

كَتَبَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطالبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

رِسالةً : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

إلى : Harf-i cer

المعلّماتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

عَرَفَ الطبيبُ المُمَرِّضاتِ. (Doktor, hemşireleri tanıdı.)

عَرَفَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

المُمرِّضاتِ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

أخَذَ الطبيبُ من المُمَرِّضاتِ الدواءَ. (Doktor, ilacı hemşirelerden aldı.)

أخَذَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

من : Harf-i cer

المُمَرِّضاتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

الدواءَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 6

أحمد و محمد صَديقانِ. هما طالِبانِ في الجامِعة و يَذْهَبان عادةً إلى الدّرسِ مَعًا. اليوم ذَهَبا معاً إلى الكلّيّة و دَخَلا الصَّفَّ و جلسا على مقعدهما ثُمّ حَضَرَتْ الطالباتُ إلى الصّف و جَلَسْنَ على مقاعدهنّ. بَعْدَ الدّرسِ خَرَجَ الطُّلاّبُ و الطَّالِباتُ من الصَّفِّ و ذَهَبوا إلى المَقْصَف و شَرِبوا الشّاي و دَرَسوا مَعًا. و في المساء رَجَعوا إلى بُيوتهم.

İsimler	Fiiller
صَديقانِ	يَذْهَبان
طالِبانِ	ذَهَبا
الطالباتُ	دَخَلا
مقاعد	جلسا
الطُّلاّبُ	جَلَسْنَ
الطَّالِباتُ	ذَهَبوا
بُيوت	شَرِبوا
	دَرَسوا
	رَجَعوا

bölümün kelimeleri — كَلِماتُ القِسم

أَخَذَ (*ehaze*) **aldı**

أَرْنَب (*erneb*) **tavşan**

بَيْض (*bayd*) **yumurta**

تِلْميذ (*tilmîz*) **öğrenci (ilk-orta)**

جائِزَة (*câ'ize*) **ödül**

جائِع (*câ'i'*) **aç**

جاهز (*câhiz*) **hazır**

جُبْن (*cubn*) **peynir**

جِدًّا (*cidden*) **çok**

جَمَل (*cemel*) **deve**

حَديقَة (*hadîka*) **bahçe**

حَقيبَة (*hakîbe*) **çanta**

حِكْمَة (*hikme*) **hikmet**

خُبْز (*hubz*) **ekmek**

خِيار (*hıyâr*) **salatalık**

دَواء (*devâ'*) **ilaç**

ذِئْب (*zi'b*) **kurt**

رَجَعَ - يَرْجِعُ (*race'a - yerci'u*) **geri dönmek**

رِسالَة (*risâle*) **mesaj, mektup**

زار (*zâra*) **ziyaret etti**

زُبدة (*zubde*) **tereyağı**

زَهْرَة (*zehre*) **çiçek**

زَيتون (*zeytûn*) **zeytin**

سَفينَة (*sefîne*) **gemi**

سَمَك (*semek*) **balık**

شاعِر (*şâ'ir*) **şair**

شبّاك (*şubbâk*) **pencere**

شَجَرَة (*şecera*) **ağaç**

شَمْسِيّة (*şemsiyye*) **şemsiye**

صَديق (*sadîk*) **arkadaş**

ضَيف (*dayf*) **misafir**

طائِرة (*ta'ira*) **uçak,** (ç.) طائِرات (*tâ'irât*)

طَريق (*tarîk*) **yol**

طماطم (*tamâtım*) **domates**

ظَرف (*zarf*) **zarf**

عالِم (*'âlim*) **bilgin**

عَسَل (*'asel*) **bal**

عَصير (*'asîr*) (meyve) **suyu**

غَزير (*gazîr*) **bol, çok**

غُرْفَة (*gurfe*) **oda**

فُرْصَة سعيدة (*fursa sa'îde*) **memnun oldum**

فَطائِر (*fatâ'ir*) **çörekler,** (t.) فَطِيرَة (*fatîra*)

فُطور (*futûr*) **kahvaltı**

كاتِب (*kâtib*) **yazar**

كَلْب (*kelb*) **köpek**

مُتَعَلِّم (*mute'allim*) **öğrenen**

مُجْتَهِد (*muctehid*) **çalışkan**

مُخْلِص (*muhlis*) **ihlaslı, samimi**

مُدير (*mudîr*) **müdür**

مُرَبّى (*murabbâ*) **reçel**

مَسْجِد (*mescid*) **cami, mescit**

مِسْطَرَة (*mistara*) **cetvel**

مَصْنَع (*masna'*) **fabrika**

مُضيفة (*mudîfe*) **hostes**

مَطار (*matâr*) **havaalanı**

مَطَر (*matar*) **yağmur**

مِفْتاح (*miftâh*) **anahtar**

مَقْصَف (*maksaf*) **kantin**

مَقْعَد (*mak'ad*) **sıra,** (ç.) مَقاعِد (*makâ'id*)

مَكْتَب (*mekteb*) **masa**

مَلِك (*melik*) **kral**

مَوْقِف (*mevkif*) **durak**

نافِذَة (*nâfize*) **pencere**

نِعْمَة (*ni'me*) **nimet**

هَيّا (*heyyâ*) **haydi**

وَزير (*vezîr*) **bakan**

